

Locuinta Redactorului

Cancelaria Redactiunii

Strada Morarilor Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii”.
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Domnec'a.

Prețulu de Prenumeratiune.
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii

pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa fiu-
brala pentru șesoc-care publica-
tiune separat. In loculu deseblu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pentru Tofaleni

Prin staruintia Dlui invetiatoriu, Gavrielu Cosio-
cariu, au contribuitu urmatorii Domni d'in comuna
Corbu:

D. Gavrielu Cosiocariu doventu 1 fl., Teo-
doru Cosiocariu preotu 1 fl., Iuonu Cosioea-
riu economu 1 fl., Vasile Cosiocariu economu 1 fl.,
Iuonu Cosiocariu economu 50 cr., Stefanu Co-
sioecariu econ. 50 cr., Nicolae Urzicianu econ.
50 cr., Vasile Enea negociatoru 1 fl., Nastase Enea
negotiet. 50 cr., Vasile Suci economu 20 cr., Ma-
ria Re izraelita negotiet. 20 cr., Petru Monca
economu 1 fl., Filimonu Sira economu 20 cr., Grigore
Mnadeiu econ. 1 fl., Simionu Stanu econ. 50 cr.,
Teodoru Spaciu econ. 50 cr., Nicolae Grama econ.
50 cr., Vasile Fortuna jude com. 1 fl., Simionu Sa-
basiu econ. 20 cr., Dumitru Hebeleu economu
20 cr., Rebutits Mihaly econ. 0 cr., Petru Un-
gureanu 20 cr., George Socodatu econ. 20 cr.,
Iuonu Silvasiu econ. 10 cr., Petru Goia econ. 20
cr., Rebutits Antal econ. 30 cr., Iuonu Hebeleu
econ. 15 cr., Iuonu Branea econ. 40 cr., George
Goia econ. 20 cr., George Druga econ. 30 cr., Ia-
cobu Iconariu econ. 20 cr., Ionu Urzicianu,
adjunctu 1 fl. 15 cr. — Sum'a totale 16 fl.

Despre o brosiura nemtiésca, tiparita la Paris, sub titlatur'a: Unitatea Ro- maniei. *)

Craiova, 18. noemvrie, 1869.

III.

In capitulele precedenti am potutu vedé, cum
acésta brosiura voiesce a creá Austriei ore-cari titlu-
ri la reconoscinti'a si consideratiunea Romaniloru;
cum voiesce a dá acteloru ei celoru mai repre-
hensibile si vatematorie, o colóre si una intentiune
favorabile si atragatoria, ca sé cascade inim'a na-
tiunei romanesci, in genere, încátu sé vina singura,
de buna voia si fara multa ceremonía, a se pune
sub sceptrulu ei celu parintescu. Si, notati bine,
tocmai candu are nesocotinti'a d'a tractá pe fratii
nostri de peste Carpati cu atátu de pucina inteli-
gentia, ca sé nu diu altufelu.

E bine, ca acésta sé fia cu potentia, doue
lucruri esentiale trebuescu neaperratu:

Antíu, ca natiunea romanésca sé aiba una
forte si adunca convictiune de febleti'a si sterpitiu-
nea sa, de a poté existá prin sine insa-si. Si, alu
douilea, una mai forte si mai inalta confientia si
sperantia in Austri'a, ca o va protectá, ca se va
mentu si se va inaltá printr'insa, precum in tre-
cutu nu i-s'a intemplat.

Sé cercetámu aceste doue conditiuni, cu aten-
tiune si fara illusiuni; pentru ca ori si cine vede,
ca sunt sine qua non, pentru ca sé póta ajunge
la rezultatulu imaginatu.

Intr'adeveru, Romanii, séu mai bine natiunea
romanésca, a avutu momentele si omenii séi, cari
au disu, ca ascépta salvarea ei dela una monarcía
ereditaria, dela unu principe strainu, de la Ca-
rolu de Hohenzollern, in fine. Intru
adeveru, si Austri'a, esistencia eminentemente monar-
cica, di despotica, a potutu crede, ca asemene aspi-
ratiuni sunt si naturale si legitime si posibile la
natiuni, totu-de-un'a si in totu casulu. Dar' trebe
sé scia, ca celu d'antíu defectu alu Democratiloru
este de a contá forte multu pre sene, de a nu
contá pre altii, decâtu candu se degrada, candu
scadu ori se poticsescu.

E bine, natiunea romanésca, eminentemente de-
mocratica si liberala, nu pote crede, in stare nor-
male, nu pote contá si sperá decâtu in propri'a sa
vitalitate. Austri'a, cátu timp nu este
una federatiune sincera si com-
plecta, cu una deseverstita satsa-
factiune a nationalitatiloru, pen-
tru noi este o finta peritória, chiaru perduta, a
oarei disparitiune o vedemu pe totu momentulu.

*) A se vedé nr. 57, 69, 85 si 86 „Fed.” an. tr.

A crede, asid' dar', ca natiunea romanésca, pen-
tru ca si a alesu, intr'o di, de conducatoru alu
afaceriloru sale de statu, pe unulu d'in capetele
incoronate d'in Europ'a feudale, se va inhamá si
mane bucurosu la carulu imperiale alu unei Au-
strie, ce are ori nu are trebuintia de d'insa, este
a cunosce forte pucinu si natur'a omenesca, si
netur'a democratiei, si natur'a Romanu'ui.

Trecemu acum la a dou'a cestiune, adeca la
aceea de a se scí daca Romanulu si natiunea ro-
manésca a invetiatu a contá pe Austri'a, ori a se
mefá de d'insa cu o ura neimpacata, cu tota scar-
b'a, ce pote avé o natiune, ce-si respecta si-si iu-
besce limb'a si natiunalitatea?

Pentru acésta nu avemu mai multu decâtu a
face una simpla intrebare.

Ce a facutu Austri'a atátu d'inoce cátu si
d'incolo de Carpati, ca sé cascade inim'a Roma-
niloru?

Nu a lucratu totu-de-un'a, si nu lucreza si
asta-di, pre tota diu'a, pentru ca sé-si alieneze ini-
mele acestei natiuni?

E bine, va culege ceea ce a semenatu. Con-
secintiele sunt fatale: Austri'a si-le-a creatu singura.
Era cuventulu lu-pote vedé fia cine: ca, in qua-
litatea sa de esistencia feudale si despotica, nu
pote contá pre natiuni liberale; atátu este adevé-
ratu, ca transactiune intre principie nu pote fi.

Scrisa de straini, cari nu au cunoscutu nece
pe Romani nece caracterulu si aspiratiunile loru,
acésta brosiura, nu este de mirare, daca, cu spíri-
tulu séu strimtu si rutinieru, in zapacéla unei
catastrofe iminente, a potutu întielege, ca una do-
rintia idiota de aglomeratiune prosaica, tendintiele
Romaniloru spre una unificare política, inteligenta
si plina de viciu si de viitoru.

Emanoilu Quinezu.

Meditatiuni la anulu nou 1870

Gratiu 1 ian. 1870.

I.

Unu anu se mai stracora la vechi'a resedentia,
In spaciulu fara margini alu tempului pasatu;
Intrandu d'in asta ora in strinsa referintia
Pre calea istoriei, cu totu ce n lume-a statu.

A. M. . . . .

Éta unu anu a mai espiratu, a mai trecut
ca umbr'a unui noriburu de véra, plinu de fur-
tune grele, imprimendu in inim'a fia-cariu mori-
toriu câte o suveniru nenitavera. Immensa mare
a tempului a mai crescutu cu unu picuru; vietia
omulu a inaintatu cu o trépta, ér' cartea popore-
loru s'a inavuítu cu o pagina.

Campanele suna cu unu tonu doiosu, invitan-
du pre moritoriu, sé-si plece genunchele in ain-
tea sanctuariulu divin. Sufletulu omulu se
pare a fi asta di miscatu mai tare ca ori candu
in decursulu anulu. Multime de poporu se
grupéza in aintea altariulu, spre a-si asterne
tributul séu de inbire si pietate pentru bunulu
Creatoriu. Atátu de blandu, atátu de religiosu
e asta-di omulu. Cu manile inlestate, cu ochii
scaldati in lacreme, tramite la tronulu cerescu
ferbintile sale rogatiuni, ca bunulu parinte de susu
sé restaureze intre omeni pacea si indestulirea.

Privesce aduncu in oghind'a trecutulu; apoi,
acerbatu de ore-carea indignatiune, pare ca se
intréba: Ore candu voru incetá de a vibra
preste capetele poporeloru calamitátile si su-
ferintiele; candu se va pune ore capetu ver-
sáriloru de sange omenescu; candu voru
incetá infamele privilegii, si in loculu loru candu
se va introduce dreptulu liberu si inviolabilu alu
toturor; candu d'insa pacy va fi domn'a lumii?!

„Pace”, o, ce cuventu sacru! Tu esti devis'a
umanitatii, decretata de insa-si natur'a, ér' funda-
mentulu, conditiunea suprema, fara de care nu
poti avé esistencia, este iubirea. Pacea va fi
totu esilata d'in mediu-loculu omenimei, pana can-
du inim'a omulu va fi desbracata de celu mai
santu sentimentulu, de sentiulu iubirii ome-
nesci. Pentru iubirea omenésca Salvatoriulu
suféri martiriulu crucei, spre a dá omenimei esem-

plu; dar' acestu esemplu nobilu se pare a fi fara
efectu ba chiar dispretiuitu. „Iubesco pre deapro-
pele téu, ca pre tene, iesu-ti!” ne demanda reli-
giunea, si cum implinesce omulu acestu mandatu
santu? La calca in peciore fara picu de consi-
deratiune.

In locu de a iubi pre deapropele, pre fratele
séu, lu-uresce mai multu decâtu pre animalulu
celu mai inferioru. In pieptulu lui, in locu de
amore, conserva numai invidia si dispretiu. Inim'a
lui, in locu de a manifestá virtuti nobile, se face
sclava egoismulu si ambitiunei mérsiave.

Oh! omule, tu, cunún'a creatiuniloru, cine esti
tu si ce esti afevea, care este destinulu téu in
lume?! Multu am meditatú asupra ta si asupra
faptelor tale. Ddiu te-a creatu, sé fii liberu si
neaternatoriu, dara mai multu — libere si neater-
natorie sunt tote creatiunile naturei, — pre
tine te-a indiestratu cu acele proprietati nobile,
ce te radica la culmea toturor acestoru creatiuni.
Pre fruntea ta a inscristu unu destinulu sublimu, si
spre ajungerea acestui-a te-a provedintu cu facul-
tátile cele mai scumpe si puternice. Ti-a disu, sé
iubesci unamitate, sé respectezi dreptulu si drep-
tatea, sé adori libertatea si independentia. Si cum
ti-implinesci tu asta chiamare sacra? — Tu esti
unu monstru, ce reprezenta pre de o parte pre
angeru, ér' pre de alt'a pre demonu. . . .

Sunt omeni cu inima nobila, cu inima nepe-
tata, cari influintieza ca nesce angeri ceresci in
concertulu omenimei; sunt inse omeni — si de
acesti-a sunt multi — cari au o inima négra ca
noptea si cruda ca infernulu, inima de de demo-
nu; acesti-a nu se sfiescu a violá cele mai sante
drepturi ale omenimei.

Precandu animalele de unu genu se suferu,
fara de a se sfasiá, fara de a-si suge sangele
unele altoru-a; pre candu paserile codrilor nu si
rapescu cuiburile, pre candu tigrii si leii desier-
turiloru armonieza unulu cu altulu fara de a se
persecutá si sfericá: — pana atunci acelu soiu
de omeni nu se infiora a esterminá pre semenu-
lu séu.

Acelu soiu de omeni afla desfátare intru a
tiené subjugatu si incatenatu pre fratele séu;
i-place sé-lu veda terainda-se in aintea sa; inim'a
lui semte placere, vedendu-lu plangundu si ge-
mendu sub sarcin'a oppressiunei, impilarei si a ne-
dreptatiloru; ma sufletulu lui atátu de degradatu
si crudu, atátu de inghiaciatu si tiranu, cátu tiene
de bravura si triumfu a rapi averea, miser'a coliba
ba chiaru si cei trei coti de pamentu ai deapope-
lui séu, si a-lu espune голу, flamandu si lovitu de
tote tempestátile naturei, sé pera blastemandu pe
tiranulu si ucigasiulu séu; — precandu acesta ti-
ranfa nu o comite nice contr'a celei mai rele d'in
vitele sale. Canele lui siede cu elu intr'o casa;
are parte d'in tota bucatu'a domnulu séu; ér'
pre fratele, pre semenulu séu omulu lu arunca in
medilocolu drumulu, ma nece acolo nu lu su-
fere.

Unu spectaclu acestu-a, ce revolta tote sen-
tiementele mai bune ale inimei umane.

Cátu de mareta e chiamarea ta, omule, cátu
de sacra si sublima este destinatiunea ta in lume;
si, vai, pucinu te silesce a-o ajunge!

Mari'a natura te-a creatu sé fii, ca o rosa,
care desvoltandu colorea sa, respandesce in giu-
rulu séu numai profumu si placere; in pieptulu
téu a saditu o inima care sé semtiésca, séiubescu,
sé iubescu dreptulu, egalitatea, totu ce e umanu
si nobilu; dar' in loculu acestoru sentimente
scumpe, inim'a ta contine numai ura, invidia si
o ambitiune spurcata. Ti-place a mirosi aburulu
sangelui nobilu alu fratelui téu, ce se versa pen-
tru realisarea scopuriloru tale egoiste si vane;
ba stirpesci popore întrege; tiere fructifere le pre-
faci in desierturi, si in ruine cetati inlitoroie.

Cine sunt caus'a atótoru rele in lume? Ti-
ranii si asupritorii, dusmanii luminei si ai liber-
tátii. Ei prepara si conserva in societate viciulu
coruptiunea si calamitátile, si cu ajutorulu ace-
storu-a ei usurpa drepturile si bunurile cele mai
sacre a le omeniloru si natiuniloru. Numai candu
poporele, desceptate prin cunoscentia si puterea in-

tereselor si drepturilor lor sante si suverane voru nimicî tirania si asuprirea, numai atunci omulu va traf liberu in statu liberu.

A. P. A l e x i.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia dela 15. ian. 1870.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Colomanu Széll. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Lónyay, Bedekovics, Gorove si Eötvös.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, presiedintele presinta camerei deferite petitiuni, intro cari si petitiunea procurorului de statu Ionu Szabó, prin care cere permissiunea camerei pentru a intentá procesu de pressa contra deputatului dr. Svetozaru Miletics, pentru unu articlu aparutu in nr. 118 alu diariului sãu „Zastava.“ — Se tramitu tote la comisiunile respective.

Danilu Irányi interpeleza pre ministrulu de interne in privintia dispusetiunii oficalatoru pestane, conformu carora mai multi individi fura arestati si condamnati la multete pecuniarie pentru cã au colportatu epistol'a lui Kossuth, relativa la infiintarea unui casarme pentru honvedii invalidi. — Se va comunicá ministrului respectivu.

Urméza la ordenea dilei desbaterá generala supra raportului comisiunei financiare in privintia bugetului pentru an. 1870.

Col. Tisza, deschidendu desbaterca generale prin una vorbire lunga, presinta armatori'a motiune:

„Camer'a sã enuncie protocolarminte, cã, delaturandu acum'a d'in raportulu generalu alu comisiunei financiare, partea referitoria la pensuni, carea trebuie sã formeze objectulu unui conclusu de sine statatoriu, si anume alu unei dispusetiuni legale, primesce de ale sale celealte partii a le raportulu d'in cestiune, aseptandu de la ministeriu, ca bugetulu pentru anul venitoriu sã lu compuna conformu partiloru acestoru.“

Fr. Déak si b. Gab. Kemény pledéza in favoru raportului comisiunii financiare.

Col. Ghyezzy presinta, cu privire la pensiunile d'in raportulu cestiunatu, unu proiectu de conclusu subscrisu de dn'ia sa, Col. Tisza, Lud. Salamon, Lud. Papp, Kanut Kende, Stef. Kürthy, Dion. Majthényi, Iul. Györfly, Paulu Szontagh (d'in Iaurinu) si Paulu Nyári.

Vorbescu mai multi oratori parte pentru, parte contra raportului comis. financiare.

Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedintia dela 17. ianuaru a camerei deputatiloru.

Dupa autenticarea procesului verbalu d'in siedintia de sambeta, se substernu una multime de petitiuni; unele d'in aceste ceru regularea municipieloru pre base autonmica etc. — Acatiu Barsay si Sandru Szöcs, fiindu morbos, ceru congediu pre tempu nedeterminatu. Li se acorda. — Bar Iosefu Rudics presinta camerei petitiunea opidului Jancovatin, care cere stergerea privilegieloru sustatorie, si anume esfiintaria regalieloru.

Emericu Ivánka intréba pre ministrulu comunicatiunei, cã presintá va camerei, inca in decursulu lunei curente, propunerea si proiectulu de lege alu consiliului calei ferate nord-estice, relativa la cladirea liniei Nyiregyhaza-Ungvár? — Min. comun. c. Emer. Mic o pro-

mite, cã va urgita gatiua elaboratului pentru linia d'in cestiune; tempulu presintarei inse nu se pote determiná.

Totu ministrulu comunicatiunei respunde bar. Ludovicu Simonyi, promitendu, cã va presintá in scurtu proiectulu relativu la linia ferata Essecu-Fiume. — Interpelantele nu este multumitu cu intentiunea ministeriului, de a concessiuná la trei societati diferite edificarea calei ferate Alföld-Fiume. Urgitéza de nou edificarea acestoru linie.

Ministr. pres. c. Andrássy respunde la interpelatiunea lui Colom. Tisza, adresata lui inca in 30 iul. an' tr., in cestiunea provincialisarei confiniului militaru. La intrebarea: d'in ce cauza s'a tramisu si presiedintelui ministeriului d'in colo de Leit'a autografele relative la provincialisarea unei partii d'in confiniulu militaru, respunde, cã procederea acést'a nu s'a potutu evitá d'in cauza cã quota Ungariei, ce are sã fia mai mare dupa reanșarea confiniului, numai pre calea ecést'a s'a potutu scrutá si determiná. La intrebarea: cum de unulu d'in autografele adresate ministrului comunu de resbelu, n'a fostu contra-semnatu de dsa, respunde, cã unulu d'in acele autografe a espresu intentiunea Maj. Sale pentru provincialisarea unei partii d'in confiniu, dreptu-ce nu l'a contra-semnatu, pentru cã sã se vedá, cã Imperatulu a emis — motu proprio — acelu autografu. La intrebarea ultima: are de cugetu guvernulu sã puna pre méș'a camerei unu raportu de taiatu cu privire la confiniulu militaru, respunde, cã nu este nice tempulu nice ocașiunea de a descoperi situatiunea. Scirile respandite despre nemultumirea confinariloru au provenitu de acolo, cã poporulu s'a sentitu parasitu si isolatu, crediendu, cã multele schimbári nu aduc prò multu bine. Daca poporulu confinaru se va convinge, cã interesele lui morali si materiali nu sunt periclitate (?) prin reanșare si cã natiunea magiara nu voiesce sã i nimicéșca natiunalitatu: neliniscea si nemultumirea va incetá. (Aprobare.)

Interpel. Colom. Tisza e multumitu cu responsulu relativu la intrebarea ultima, si doreșce, ca provincialisarea sã se esecute câtu mai curendu. Ar' mai dorí, ca autografele prò inalte, mai alesu cari atingu interesele coronei, sã nu se emita fara contra-semnatiunea ministeriului ungurescu

Min. pres. Andrássy dechiara, cã guvernulu n'a intrelasatu nemica pentru grabirea incorporarei confiniului. Spera, cã tempulu incorporarei complete va sosi in curendu. Intregitatea tierci — dice Dsa — nu s'a luat nice odata sub discutie. Roga camerei, sã iée actu despre responsulu ce lu dède.

Se votéza, si presiedintele spune, cã camerei a luat cunoscintia despre responsulu ministrului presiedinte.

C. Andrássy respunde la interpelatiunea lui Max. Úrményi, cu privire la edificarea casarmeloru pentru incortelarea soldatiloru, spunendu, cã a facutu pasii trebuintiosi in acést'a privintia. — Interpelatoriulu e multumitu cu responsulu. — Se votá apoi bugetulu camerei pre lun'a lui Ianuaru, in sum'a de 80,848 fl.

In ordenea dilei urméza pertractarea generale a budgetului pentru an. 1870. Irányi deschide discutieua. Siedintia se inchia la 2 ore si 10 min. dupa m.

Circular'a ce o publicámu mai la vale, emisa de comitetulu Asociatiunei Transilvane, pentru arondarea despartimenteloru si infiintarea comiteteloru cercuali, intru interesulu culturai poporului romanu, este unu ce de multu doritu si asié bine venitu mai alesu asta di, candu vietia nostra sociale-natiunale, scaldata si franta prin desastros'a politica ostrunguresca, este cuprinsa de una

amortieia si inertia mai multu decâtu periculose. Dreptu ce salutámu d'in inima acestu pasiu alu Delegatiunei Asociatiunei nostre Transilvane. Imbracisiatu si ajutatu prin zelulu, energi'a si activitatea intielegintiei nostre, conscia intereseloru vitale ale poporului romanu, acestu pasiu va dá vietiei nostre natiunali unu impulsu vivificatoriu, salutaru si productivu. Deci, la lucru, barbati luminati ai natiunei romane. Iniativ'a e data. N'avemu de câtu ca, desbracandu-ne d'in indiferentismu si negligentia, sã punemu umeru la umeru intru solidarisarea si promoverea intereseloru nostre natiunali — intielesuali si materiali.

Nr. 295 d'in 1869.

Prea stimate Domnule!

Adunarea generale IX. a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in siedintia sa II. tienuta in Sionent'a-Mare in 11. Augustu 1869, a primitu, prin conclusulu sãu de sub p. XV. alu protocolului respectivu, reprodusu in foi'a Asociatiunei „Transilvania“ Nr. 20 d'in 1869, regulamentul alaturatu aici sub % de alu sãu, si a concediutu esecutarea acelui-a, Comitetului Asociatiunei.

Voindu deci Comitetulu a coresponde insaroinarei acestei-a, a conchisu in siedintia sa de asta-di:

I. Formarea si arondarea despartimenteloru cercuali d'in tote acele districte, comitate si scaune saupr'a caroru a se estende. dupa statutele Asociatiunei, teritoriulu acestei-a, va sã dica: sã se formeze si arondeze câte unu despartimentu cercuale:

1. in Brasiovu d'in districtulu Brasiovului si scaunulu Trei scaune (Háromszék);
2. in Fagarasiu d'in districtulu Fagarasiului, scaunulu Cohalmului si scaunulu Cincului;
3. in Sabiu d'in scaunulu Sabiului;
4. in Sabesiu d'in scaunulu Miercurei, alu Sabesiu-lui si alu Orastiei;
5. in Hatiegu d'in tienutulu Hatiegului;
6. in Dev'a d'in tienutulu Dovei, Uniaderei si alu Dobrei;
7. in Abrudu d'in tienutulu Albei inferiore de susu, sãu alu intregiloru munti apuseni;
8. in Belgradu d'in cealalta parte a Albei inferiore;
9. in Baia-de-Crisiu d'in comitatulu Zarandului;
10. in Clasiu d'in comitatulu Clasiului;
11. in Simleulu Silvaniei (Szilágy-Somlyo) d'in Crașna si Selagiu;
12. in Deesiu d'in comitatulu Solnocului interioru;
13. in Gherla d'in comitatulu Dobociei;
14. in Siment'a mare d'in districtulu Cetatii de piatra;
15. in Nasendu d'in districtulu Nasendului;
16. in Bistritia d'in districtulu Bistritiei;
17. in Reginulu sasescu d'in comitatulu Turdei de susu;
18. in Turda d'in comitatulu Turdei de diosu si d'in scaunulu Ariasiului;
19. in Muresiu Osiorcheiu d'in scaunulu Muresiului;
20. in Blasiu d'in comitatulu Cetatii-de-balta;
21. in Seghisor'a d'in comitatulu Albei superioare si d'in scaunulu Sighisorei;
22. in Mediasiu d'in scaunulu Mediasiuului si alu Nocrichiului. *)

*) Maramuresulu, Satu-Marele unde au ramas? Red.

POESIORA.

Homeru.

I.

Cautandu la stadiulu si directiunea actuale a literaturai romane, s'ar' paré cã Romanii se tienu de ace'a secta a progresistiloru, cari nu mai voru sã scia nimicu de tota anticitate, de tote operele clasice si de toti lucefarii lumii vechie, cari stralucescu cu unu nimbu eternu preste literatur'a toturoru poporeloru; s'ar' paré cã Romanii sunt uniculu poporu ce voiesce a-si creá una literatur'a natiunale fara ajutorulu si amesteculu spiritului clasicitatii vechie.

Acaste idee sinistre ne cuprindu si ocupa mintea candu vedemu, cã atátu literatur'a greca câtu si cea romana nu si-a affatu pana asta-di cultulu si adoratiunea nice in sinulu Carpatiloru, nice pre tiermurii Dunarei de diosu.

Homeru, Pindaru, Sofocle, Euristide, Eschilu, Virgiliu, Ovidiu si Oratiu, toti acesti eroildi impamenteniti si indivinati de secle la poporele europene, au remasu spirite abandonate si urgisite pre teritoriulu romanu, si in literatur'a romana au remasu necunoscute frumosele flori semenate in lume de acesti genii eterni.

Éta aici caracteristic'a principale a literaturai romane si éta poporulu daco-romanu de-si legatu cu traditiunile, credintia, istoria si originea de poporulu grecu si romanu, cã totu-si nu le cunoesce in literatur'a sa.

Da ce sã dicemu si cum sã ne descriámu man'a, candu vedemu cã nu cunoesemu nice genii poporeloru sorori, la cari apelámu de atâte a ori, provocandu-ne la legaturele sangelui si ale spiritului. Dante, Tasso, Ariosto, Metastasio, si Camoens sunt totu atáti planeti necunoscuti inca sub aburulu atmosferei dacice. D'in contra vedemu pre di ce merge, cã germanismulu cuprinde terenu totu mai vastu in literatur'a romana. Brosiure si foie literarie sunt pline cu traduceri d'in Heine, Schiller si Goethe; éra de alta parte se facu studie si se tienu prolegeri publice despre Osianu, Byronu, Puschinu si Ddieu mai scie care.

Si astu-feliu s'a inceputu literatur'a romana fara de a cunoesce câtu de putienu spiritulu, tendiut'a siinaltimea opereloru clasice vechie, ba nice chiaru a aceloru-a, la a caroru misiune facemu pretensiune de ereditate legale. Si care este literatur'a natiunale a Romaniloru si unde a ajunsu?

Scritorii romani de trei-dieci de ani incoce, afara de nesce fantasie proprie naturali si originali, nu au produsu nimicu de câtu nesce absorbiture si schimositure.

Ba vedemu pre anu ce merge, cã literatur'a romana nu mai inaintéza, pre langa tota multimea poetiloru, cari asta-di au devenitu una cangrena literaria si o pestilentia corumpetoria si spiritului si gustului.

Si caus'a acestui reu este, cã in literatur'a nostra inca nu s'a inceputu studiulu opereloru clasice, ci amu inceputu a scrie fara a cugetá, si amu cugetatu rateciundu

ca nesce somnambulanti, fara de a ni fi pusu unu terenu si una basa reale. Si asié vedemu, cã chiaru si poetii de primulu rang, cu tota nesuintia loru de a ni da nesce opere clasice, ajunsera la sortea lui Sisifu.

Mihaid'a si Traianid'a voru fi nesce monumente eterne, ca sã atesteze viitorimei acést'a dreptiune gresita a literaturai.

Éca dar' literatur'a romana poticnita chiaru la radicaea ei d'in léganu, cãci desvoltarea ei se incepá pre unu terenu sterpu si unilateralu.

Mai la tote poporele literatur'a s'a inceputu mai antáiu cu traducerea opereloru clasice in limb'a natiunale, si apoi cu imitarea, si numai candu au avutu materialu de ajunsu, creature de diverse forme si terenulu pregatitu, atunci a inceputu a-si luá o cale plastica si a-si capetá o colore natiunale.

Dar' noi amu cugetatu pucinu la acést'a si mai putienu la cangren'a literaria, ce incepe a ne consumá organismulu natiunalu, ba inca unii, in escentrulu loru, au cantatu pana acum'a literaturai romane o eterna amintire si mai adausera la marirea confusiunei prin introducerea teutonismului literariu.

Literatur'a romana trebuie sã sufere una revolutiune interna pentru ca sã scape de periculu ce o amenintia, si acést'a se va face singuru prin traducerea opereloru clasice grocesci si romane precum si a poporeloru rudite cu noi.

Asié vomu ajunge la una literatur'a natiunale.

II. Ca prin unu cerculariu îndreptat către colectorii Asociațiunii, ca organele acesteia, aflatori în susu numeratele despartimente, s'au — aflându-se în vre-unu despartimentu colectori — adresatu către alti barbati de incredere, și cunoscuti de zelosi în promoverea binelui publicu, s'au se provoce acesti-a a conchiamă pre o d' anu-mita, membrii Asociațiunii, întreg'a întielegintia și pre fruntasi d'in despartimentu, în loculu resiedintiei Comitetului cercuale spre acelu scopu, ca, după întielesulu regulamentului, la olalta s'au constituie Comitetulu cercuale, care va avé a face aretare despre infientiarea sa numai decătu Comitetului Asociațiunii, apoi se va îngriji despre infientiarea agentureloru comunale, și de aplecarea celoru-olalte despusetiuni d'in regulamentu.

III. Ca în fa-care despartimentu s'au se imparta 80 de esemplarie ale regulamentului la sciutori de carte prin colectorii Asociațiunii s'au prin alti barbati de incredere.

Deci aducându-ti-se aceste concluse la cunoscintia, esti amicabilmente poftitu, ale primii în parte de îndreptariu, éra de alta parte a lucră conformu aceloru-a, a te pune adeca fără întârziare în cointielegere cu celi-alalti colectori ai Asociațiunii, s'au cu alti barbati de ai nostri de distinctiune, locuitori în despartimentulu, de care te tieni Prestimatu Domnia-ta, și ficsandu cu acesti-a o di, s'au conchiamati pe d' i u' a a c e e a, pre toti membrii Asociațiunii, pre întielegintia și pre fruntasi romani d'in despartimentulu Domnieloru Vostre, la loculu resiedintiei Subcomitetului, unde lucrandu conformu despusetiuniloru d'in regulamentulu alaturatu, s'au corospondeti ulterioerului cuprensu d'in conclusulu citatu sub: II

Domnii, carii voru primii acele 80 de esemplarie ale regulamentului, destinate pentru sciutori de carte d'in despartimente, s'au aiba bunetate a te imparti numai decătu între acei-a, ca s'au se pota ceti și studiă înainte de convenirea în loculu Subcomitetelor.

D'in siediintia Comitetului Asociațiunii transilvane, ținuta în 7. Decembrie 1869, în S a b i i u.

J. Hannia m. p.

J. Rusu m. p.

V. pres.

Seer. II.

Varadi'a, 3/1 1870.

În 2 Ianuarie a. c. s'au ținutu în comun'a Varadi'a alegerea de jude comunale. E de prisos a spune cum că judele comunalu Iosifu Caimanu, care acum de 7 ani porta acestu oficiu, e unu omu cu caracteru, energios și nationalistu bun; dar' la unii omeni d'in comun'a, cam lungi la ghiare și invidiosi, nu le place de acestu jude, ei aru dori unulu de panur'a lor; și asié ei lu insulta, că a funcționatu destulu etc.

Tote ca tote, înse turburatori, neavendu argumente, au recursu la celu mai odiosu lucru la confesiunealismu, și, dorere, că asta data impulsulu spre acestu reu ce bantue natiunea noastra, au provenitu de la unu capu besericescu și a nume de la S. S. D. Episcopu de Caransebesiu, care și la alegerea de jude comunale de aici s'au folositu de astfelu de mediuloce condamnabile, căci în aintea alegerii, a rogatu prin telegramu pre una persona stimata de aici, ca s'au născăca cu partid'a neunita a reesi la alegere cu unu jude neunitu; totu în acestu întielesu s'au adresatu apoi prin epistola (Telegramulu și epistola le am vediutu eu însu-mi și altii) totu către acea persona și Dlu prota d'in Oravit'a, I. P o p o v i c i u; dar' fiale de bine, și servăca-le de onore și de învârtiu în viitoriu pentru astfelu de intentiuni frumose și naturali: asta data nu li s'au implenitu poft'a, căci bravulu jude Iosifu Caimanu, fiindu candidat înca cu 2 inși, frati neuniti, s'au alesu, cu putiena esceptiune, de către toti alegatorii.

II.

De unu timpu în coce vedemu pre tota diu'a esindu la lumina câte una încercare epica, și Homeru celu mai mare epicu alu lumii înca nu este cunoscutu în literatur'a romana, și apoi ce s'au dicemu în urma, că rezultatulu finalu alu acestoru jocuri copilarăsci este o profanare sacrilega a materieloru celoru mai alese d'in istoria natiunale.

Dar' s'au ne întorcemu la objectu. Homeru f'u postulu celu mai mare alu greciloru și geniulu celu mai înaltu și neajunsu în literatur'a tuturoru poporeloru.

Operele lui, Iliad'a și Odisea s'au descrierea bataliei troiane și rătăcirile lui Ulisse, represinta fantasi'a cea mai abundante de poesia și filosofia politica și pedagogica.

Poesi'a lui, reproducundu natur'a adevărata, nu s'au potutu ajunge de nimeni altulu, ci epicii tuturoru secleloru s'au încercatu mai multu s'au mai putienu, s'au lu imitese și decopieze de cătu s'au ajunga.

Ca tempulu esistenței lui Homeru se pune seclulu alu X-lea a. Chr., éra după altii seclulu alu IV-lea și alu V-lea.

Între opurile lui, afara de Iliad'a și Odisea, se mai numera și „Batrachomomachia“, „Imne“ și „Epi-grame“, cari înse, după parerea unanimă a criticiloru sunt apocrife.

Batrachomomachia s'au batai'a broscoloru cu sirocii este una poema epica-comica, și nimicu mai multu de cătu o travestie nefericita a Iliadei și Odiseei.

Înse frecările și insultările au luat dimensiuni forte mari, fiindu că provinu de la S. Sa Dlu Episcopu și D. Protu, carele, firesce, caută s'au lucră d'in porunca mai înaltă.

În fine trebuie s'au marturisescu, că pana ce erău frati nostri neuniti sub episcopia serbesca d'in Versietiu, trageamu împrumutu clopotele la beserice, adeca candu treceau neunitii pre langa beserica unita, aici se trageau clopotele, și vice-vers'a, éra de candu a venitu episcopu rom. la Caransebesiu, nu lie iertatu neunitiloru a mai face astfelu de fapte, pentru că, vedi bine, unitii nu sunt creștini și romani ca și neunitii.

Aceste le am adusu la cunoscintia onor. publicu cetitoriu, ca s'au cunoscă pre cei ce agitedia în poporu cu confesiunealismulu. (În contr'a acestui réu nu este altu remediulu decătu toleranția, frătieta. Celu ce va fi mai tolerantu acelu-a va învinge pururea. Opiniunea publica se întorce cu aversiune de către confesiunealistii intoleranti. R e d a c t i u n e a.)

Romani'a.

Camer'a deputatiloru.

Siediintia de la 22. Decembrie.

Se ceteau sumariulu și comunicatele aflatorie la biurou.

La ordenea dilei fiindu votarea în totalu a proiectului de lege pentru vânderea bonurilor rurale, ce s'au versatu și se voru versă d'in vânderea unei părți d'in bunurile statului, d. raportore Simeonu Mihalescu dă cetire proiectului de lege, discutatulu degiă și remasu a se votă în totalu, și se primescu cu 57 contr'a 29 bile.

La ordenea dilei fiindu interpelarea d-lui G e o r g e B r a t i a n u a sup'a motiveloru cari au îndemnatu pre primulu ministru s'au număca 2 ministri în modu anti-parlamentariu, d-nulu presiedinte alu camerei cetece articulele d'in constituțiune, cari autorizăca pre Domnu a numi pre ministrii.

M a i m u l t i d e p n t a t i: Prejudecati cestiunea, d-le presiedinte . . .

D. R a d u M i c h a i u. Scimn noi constituțiunea, nu suntemu la scola aici; n'aveți dreptulu a ne invetiă constituțiunea, ci a aplică regulamentulu . . . Protes-tănu!!

D. G. B r a t i a n u, luandu cuvintulu, areta că n'a fostu d-lui singurulu care a constatulu că trebuie a a face acăsta interpelare, și că ea s'au amănatu pana adi, candu e o di care face época în vietia-i parlamentaria.

În Pressa, care e unu diariu semi oficialu, s'au oficialu, în nr. de ieri a potutu ori-cine ceti, că alegatorii d-sale-i revoca mandatulu prin unu plebiscitu de acelea pre care roga pre d. primu-ministru a le calmă. Astu-felu fiindu, autoritatea morala a d-sale ar' fi ore cum slabita, căci, se dăca, linia-i de conduita n'ar mai fi es-presiunea alegatiloru. Dsa înse declara că nu s'au dusu și nu se va duce s'au ceta votulu pentru a sustiené pre guvern. Alegatorii, prin plebiscitul loru oficialu, diu că de ce nu sustiene guvernulu. Asemene plebiscite înse viu de la guvernulu centralu și asemene sistemu ne va duce la perire constituțiunea. Alegatorii d-sale-i imputa, că nu mai sustiene pre guvernulu după cum s'au luat angajamentulu. Nu, acăsta nu se potea, nu s'au vediutu acăsta în tiera nici în épocole de cea mai mare opresiune, dar' adi, candu luminele sunt mai mari? Dsa la alegeri a diu: starea de adi e încurcaca. A facutu sacrificie de sentiminte, de legatură materiale etc pentru ca s'au combata pre cutare s'au cutare guvernulu; d sa înse de-

Critic'a a ajunsu s'au constata, că chiaru și Iliad'a și Odisea nu sunt productulu unui singuru autoru și nice că s'aru trage d'in unulu și acelu-a-si timpu, ci ele s'au compusu și adunatu în decursulu timpulu pana candu în urma au ajunsu în form'a în care le posedemu astadi. Ba s'au mai constatulu, că poesiele aceste sunt nesce balade ionice, cari, fără de a fi scrise, s'au straplantatu în cursu de secle numai prin gur'a rapsodiloru. În urma pre timpulu lui Pisistratu și Hiparchu s'au adunatu, coresu, descriu și împartitu în cărți și li s'au datu numele de opere ale lui Homeru, ca ale celui mai de frunte d'între bardii vechi grecesci. Că a esistatu s'au nu Homeru, și că cine este autorulu Iliadei și alu Odiseei, este una întrebare cu totalu secundaria, care dispăre cu totalu în faci'a unui monumentu asié de minunatu și nobilu aluspiritulu omenescu.

Traducerea lui Homeru în limb'a romana ar' fi una necesitate imperativa nu numai pentru literati, ci și pentru poporu și pedagogii sei.

Se întielege de sine, că o astu-feliu de traducere ar' trebui s'au fia cătu mai întielesu romanesc, cătu mai nimerita grecescu și cătu mai omérica în expresiuni.

D'între traducatori lui Homeru mi-e cunoscutu pana acuma singuru Dlu Constantin Aristia. D'însulu tipari la a. 1837 în Bucuresci cele d'antăiu 6 canturi ale Iliadei traduse în versuri albe; éra despre continuarea traducerii de atunci încoco nu mai scimn nimica. Nu voiescu s'au me lasu aici în apretierea și critic'a acestei traduceri nefaritate, ci d'in parte-mi apretiescu intentiunea și încer-

clara că a diu, că va sustiene acestu guvernulu, dar' — candu se va abate, lu va combate, căci aci nu lupta pentru guvernulu, ci pentru interesle țierei; alegatorii d-lui astu-felu l'au întielesu; ei cunoscăca opiniunile ce emisese, căci nu éra unu nou alesu, éra cunoscutu și alegatiloru și țierei, după cele publicate în Monitoriu despre desbaterile acesteie camere.

Alegatorii poteau s'au si retraga mandatulu de mai înainte; ce a ce se face adi înse-i aduce a minte pre secretariulu Florentinu Machiaveli, a u carui sistemu e nedemnu sub regimulu constituțiunale.

Cei ce voru réulu ministriloru, sunt cei cari nu le spunu réulu; candu a vediutu cele de la Cuc'a-Macăi, cele cu drumurile judetiene etc., trebuie s'au taca? Nu, s'au diu: aidamu s'au facemu opusetiune și opusetiune de sistemu ca s'au se îndreptoze guvernulu.

Daca guvernulu l'au sustienutu la Pitesci, e freb'a lui: declina ori-ce responsabilitate; d-sa la alegeri n'a facutu de cătu a peroratu, a criticatu faptele role a le guvernulu trecutulu, dar' nu s'au luatulu nici unu angajamentu. Constituțiunea nu admite mandatulu imperativu nici juramentulu, cum e în Franci'a, și chiaru de ar esiste mandatulu imperativu, nu l'ar' primi

Chiaru evangeli'a oprescu juramentulu, candu e vorba de ce va variabilu, cum e guvernulu. Care e ancor'a pre care trebuie s'au se radime unu deputatu? Consciintia, care nu place guvernulu, celoru de la putere. Și apoi unu colegiu funcțiunozu elu totu de-un'a? Nu, numai în tempulu alegeriloru, căci de ar' fi astu-felu, s'aru aduce numai omeni placuti guvernulu, s'aru aduce prin plebiscite de aceste pre fia-ce d' câte unu embrionu alu statului. Ce se face adi? Prefectulu se supera; merge și îndupleca pre alegatori a subacrie retragerea mandatulu d-sale prin rugi s'au pote și pre calea întimidării de către prefectu, de către celu care a remasu nepedepesitu pentru Cuc'a-Macăi. Asié dar' ministrii se nu mai useze de asemene plebiscite, prin care se intruduce sistemu celu mai réu și care nu e demnu de omeni probi. (Ministrii tacu.)

Întredu în fondulu interpelării, d-sa dăca că d. primu-ministru, în midiloculu unei discutii a d-lui Agari-ci, a diu, că interesle Moldovei n'aveau de cătu unu represintante în cabinetu, pre d. Cogălnicenu, și pentru a se represintă ele și mai bine, a intrudusu alti 2 Moldoveni. De s'au spună că coron'a a luatulu inițiativa, mergeă; dar' candu a auditu că d. primu-ministru a facutu ast'a, ca cei 2 Moldoveni s'au aduca fericirea Moldovei, acăsta l'au miscatu.

S'a formatu acăsta camera, prin presiune ori legalu, nu vré s'au discute acăsta. În camera s'au formatu o majoritate. Ei bine, s'au consultatu acea majoritate despre ministrii cei noi? D-sa nu face parte d'in majoritate; dar' ore în ea nu erau 2 inși, cari se fia numiti ministri? Cine s'au numitu? Doui prefecti, carora li se imputa că ei au adusu acăsta camera. Care va se dica, camera e o pepiniera de prefecti, și prefectii tramitu în camera deputati, cari nu scimn conduce afacerile statului.

Înse va dăca că și coron'a are inițiativa; dar' coron'a trebuie s'au consulte camer'a. În nici o constituțiune nu se specifică, că ministrii s'au ten d'in majoritatea camerei; sunt înse masime care servu ca busola în ori-ce stat. D-sa esplica apoi sistemu reprezentativu și dăca că fericirea Moldovei nu sta în schimbarea ministriloru, ca a unoru cai de poste, în releuarea loru. Nu este unu statulu constituțiunale unde nu se ieu ministrii d'in majoritățile camerei; d'in guvernulu și d'in majoritate trebuie s'au se face unu totu, o unitate, care face puterea unui gu-

careu nobilu a Dlu Aristia facia cu unu opu atătu de grandiosu.

Acăsta este traducerea prima a lui Homeru în limb'a romana, éra de atunci și pana astadi nime altulu nu a mai urmatu pre calea acăsta, ba chiaru Dlu Aristia se pare a fi abdisu cu totalu de propusulu s'au d'antăiu.

În anul 1866, cercetandu bibliotec'a Br. Bruckenthal d'in Sabinu, mi-veni la mana între alte manuscrie romane, și una traducere în prosa a Odiseei, scrise cu litere cirile, și portă titulu de „Rătăcirile lui Odiseu“

Manuscriulu éra scrisu curatu și legibilu, dara neousutu și nelegatu și fără numele traducatoriulu.

Unu altu manuscriu pusu la olalta cu „Rătăcirile lui Odiseu“ éra „Numa Pompiliu“ de Florianu, tradusu romanesc de Alessandru Beldimanu.

Atătu form'a estera a manuscrielor, cătu și aamenarea scrisorei m'au convinsu, că traducerea Odiseei este asemene de Alessandru Beldimanu, poetulu Moldovei de la anul 1821.

Dauna înse că acăsta traducere a Odiseei nu a vediutu lumina pana în diu'a de astadi; căci influintiele ei a sup'a poporulu și a literaturii aru fi fostu neprețituite.

N i e. D e n s u s i a n u.

(Va urmă.)

vernu reprezentativu, ér' nu carpeli si aberatiuni. Intr'una ministeriu, care ese d'in majoritatea camerei, se pune in crederea tieriei; pre candu la d'in contra, ministrii sunt nepoternici, ei nu sunt cunoscuti de tiera, ca nu scie ce idee represinta; fortele ministeriului astu-felu se paralizeaza si interesele tieriei asemene.

Apoi ministrii fiindu noii, ne cunoscundu politic'a majoritatii camerei, sunt ca fara nici o busola, facu de viatiuni si prin urmare respandescu neincrederea. Nouii ministri nu se cunosc nu prin lupte de idee politice, nici prin unitatea aceluor idee, si camera prin urmare ar trebui se le refuse concursulu. D-sa nu face parte d'in majoritate, dar' crede ca e de demnitatea camerei a intraba pre ministrii de ce au alergatu la prefecti, ca-ci la d'in contra ar fi ca cabinetulu se dee unu votu de blamu majoritatii.

De la o vreme in voce situatiunea noastra e curioasa; daca unii prefecti nu fura, unii soldati sunt bravi, etc., acésta nu o detoramu legiloru, ci numai bunei nature a Romaniloru.

Ce accepta d-sa de la camera? Indiferentia? Nu; sange caldu, energia, ca-ci adi se cunosc rēulu; adi nu mai e starea in care era societatea bizantina, ci e de detoria camerei a indrepta pre guvernulu.

Se dice adese: se fimu Romani, se lucrāma romanesce! Dar ore mai suntemu noi Romani, descendinti ai Romaniloru strabuni, cum era d. I. Filipescu, care refusa Rusiei stramutarea cassariei la Focsiani? Mai suntemu noi acei Romani independinti si liberi de alta data? Nu; trebuie se termināmu cu asemenea stare; mai multa justitia pentru tiera, nimicu nu mai sufere ca acesti ministrii se mai stee la putere, pentru ambitiuine; nu le mai permite nici demnitatea d-loru; puterea nu se pote mantienē de cātu cu iubirea tieriei, ér' nu cu ispretiulu ei.

In tote camerele anlese, chiaru sub restauratiune, in Francia, sub Ludovicu Philipp ministerele nu se mantienau de cātu fiindu d'in majoritate.

Tote guvernele cu vederi scurte si pasionate se voru sfaremā; acelea se voru mantienē si voru bine-meritā de la patria, fiindu reprezentantii ei adeverati. Gresiel'a politica se manifesta prin eplusiune; cea morale prin rusine; ambele aceste s'au comisu, 1) aducundu-se ministri fara consentimentulu adunarii, 2) aducundu-se nisece prefecti, cari au formatu acésta camera. („Rom.“)

VARIETATI.

* * (Proieptulu de lege) relativu la organizarea universitatii reg. ung. precum si la infiintarea unei universitati in Clusiu e mai gal'a. La universitatea d'in Pest'a voru fi siese facultati: 1. facultatea filosofica, filologica si pentru stiintele naturale, in legatura cu unu seminaru practica de profesura; 2. facultatea juridica; 3. facultatea de medicina; 4. facultatea teologia romana-catolica; 5. cea greco-orientala si 6. cea protestanta. Fiacare facultate va forma una corporatiune separata de sine statatoria, sub conducerea decanului seu; afara de acésta va esiste unu senatu alu universitatii sub conducerea rectorului. Acestu senatu consta d'in 24 membri, cari se voru alege seperatu d'in partea facultatiloru. Judecatori'a disciplinaria se va compune d'in corporatiunile facultatiloru astu-feliu, precum sunt compuse tribunalele de jurati, adeca acuatoriulu si acusatulu si exercita dreptulu loru derecusatiune. Acuatorulu este de regula decanulu facultatii respective, acésta inse pote alege si pre altulu. Profesorii ordinari se numescu de cātra Majestatea Sa cu contrasemnarea ministriulu de instructiune; dreptulu de a candida professori la teologia se reserva confesiuniloru respective. Docentii potu examina cu valere in intielesulu legii. Studiosulu nu este legatu de professoru, ci numai de obiectu; totu-si ar' derogā demnitatei legii, daca ea ar' voii se se ingrigesca si de asiē ce-va, ce se tiene de disciplina universitatii: ca adeca legea se prescria auditoriulu diligentiā, de-si asiē numit'a cetire a catalogulu nu se amintesce espresu in lege. Esamenulu de maturitate se va delaturā, dar' se va suplini prin esamenulu de primire, a lucrari scopu va fi a cercā, daca studiosulu respectivu este destulu de pregatitu pentru specialitatea, la care voiesce se se aplice. Proieptele de lege au primitu degi consentimentulu Majestatii Sale si se voru presintā camerei. Proieptulu de lege pentru universitatea d'in Clusiu se deosebesce de alu universitatii d'in Pest'a numai in ace'a, ca prescrie infiintarea numai a trei facultati, adeca facultatea de medicina, filosofica si juridica. Universitatea acésta se va deschide in Octomvrie a. c. Mai este inca de adausu, ca proieptulu de lege prescrie cu privire la inaintarea, stramutarea si pensianarea profesoriloru nesce norme totu atātu de stricte, precum sunt despusetiunile legislativei in privintia judecatoriloru, pentru scutirea independintiei loru

* * (Ni se scrie) d'in Orlatu, (in Transilvania,) ca pre acolo lotriele si jafurile sunt la ordenea d'ilei. Nu scimu daca existu in Transilvania organe de securitate, pentru a impedece atentatele contr'a averii si vietii cetateniloru.

* * (Dinar. ungarcescu „Reform“) publica estrasulu elaboratulu anchetei pentru organizarea comunelor si a comitatelor. Comisiunea crede a respectā, in modulu celu mai pregnantu, autonom'a comunelor, daca antiestia comunale nu se va alege in urm'a candidatiunii de cātra judele tractualu, ci, cu totulu independinte, de cātra cei indreptatiti. Ce se atinge de comitate, ancheta a rezervatu comitiloru supremi dreptulu de a candida, precum si dreptulu de a implē provisoriu locurile vacante pana la cea mai de aproape congregatiune ordinaria a comitetulu; in privintia postulu de primu vice-comite inse s'a facutu una exceptiune, adeca in casu, candu acéstu postu ar remanē vacantu, comitele supremu nu-lu pote implē prin unu substitutu, ci va trebui se onchiame indata comitetulu, si acésta va implē insu-si loculu vacantu. Reinnouirea (restauratiunea) personalulu oficialiloru si comitetulu comitatensu se face totu la siese ani. Compunerea comitetulu comitatensu se face pre doue baze: diumetate pre bas'a alegerei, cea-alta diumetate pre bas'a censulu. Calificatiunea pentru alegere se conditiuneza prin censulu ce s'a acceptatu seu se va acceptā pentru alegere la dieta, cu diferintia ca calificatiunea negativa este identica cu cea positiva la alegerile comitatense. Partea cea-alta a comitetulu consta d'in acei membri ai comitatulu, cari solvescu mai multa contributiune. Pentru-ca aristocrati'a se nu cascade in comitetu preponderantia neproportiuata, ancheta a statoritu numerulu membriloru comitetulu asiē, ca class'a de mediu-locu se adauga unu contingentu insemnatu la diumetatea, ce consta d'in cei ce solvescu mai multa contributiune. Proportiunea numerica e detiermurita asiē, ca 1000 suflete d'in fiacare comitatu se aiba in comitetu membri, unulu alasa si unulu d'iatre cei ce solvescu mai multa contributiune, inse cu restringerea, ca comitetulu comitatulu celui mai micu se nu constē d'in mai putieni de 200, ér' alu celui mai mare se nu treca preste 800 membri. Comitetulu tiene pre anu patru congregatiuni; ampoiatiu i sunt respundietori fiacare in persora, nu inse si colegialu.

* * (A busu.) Ni se scrie: „Ungurasiulu Kovács Iosef, mai inainte z'erariu, in 1862 s' scriba la judele cercualu d'in Aciuva, si d'in gratia acelu d. jude, asta-di notariu in Halmagiu, comite, in contr'a romaniloru d'in notariatulu Banescuanu, ilegalitati, batu-jouere si insulte ne mai pomenite. Are 400 fl. solutiune ficsa si 40 fl. bani de cortelu. Dni'a-sa trage de pre spatelē romaniloru 150 fl. pentru cortelu. Apoi i sugo dupa placu, i-injura, i-palmuesce. Persone nepetate au fostu maltiatate de d'insulu. L'au acusatulu la comitatu si la pretura d'in Aciuva, dar' fara rezultatu. Lui nici ca-i pasa; firesce, candu S... cu parti'a sa lu protege.“ -- Trageimu atentiunea mai mariloru d'in comitatulu Zarandului asupra acestoru denunciari, ca cercandu rculu, se-lu vindece. Tiranii cei mici de la sate au, de multe ori, corne mai mari de cātu cei de la cārma. Trebuie mai ciuntate.

Sciri electrice.

Vien'a, 15. ian. Ministrulu comunu de fincie, bar. Becke, mori asta-di la 2 ore. (Numitulu ministru a functiunatu tempu mai lungu in Roman'a in calitate de consulu generalu alu Austriei, si a fostu amicu mare alu ungariloru. Red.)

Municu. 17. ian. Regele deschise asta-di camer'a. Cuventulu de trouu anuciā urmatoriele proiecte de legi pentru: alegerile directe, regulamentul penalu si organizarea gardei cetatienesce. Cu privire la bugetu dice: Elaborarea bugetulu a fostu cu neputintia fara'd'a recurge la urcarea contributiunei. Cu privire la politica esterna dice, ca regele nu se pote invoii la reformarea Germaniei, de cātu numai sub conditiunea, ca Bavaria se fia sustienuta in autonom'a sa.

Roma, 17. ian. Maj Sa Imperatēs'a Austriei plecā asta di in ainte de media-di. Teri a primitu pre episcopii Ostrunguriei.

Paris, 17. ian. „Figaro“ spune, ca arciducele Rudolfu invitā de principiulu imperialu se vina la visita in Vien'a, — d'in partea sa promite a i reintorce visit'a.

Florentia, 17. ian. Regele va sosf aici in 26 l. c. si va primf pe arciducele Albrecht. Ambasadorulu ostrunguru, b. Kubeck, va insoci, pana la Ancon'a, pe Imperatesa Austriei.

Vien'a, 17. ian. Se afirma, ca postululu ministeriulu comunu de fincie se va implē cu unu unguuru. Siefulu de sectiune Weninger conduce afacerile numitulu ministeriu.

Vien'a, 17. ian. In siedinta de ast-di a senatulu imperialu, presiedintele publica autografulu imperatescu, care dispensēza pre ministriulu-pre-

siedinte c. Taaffe, ministrii Potocky si Berger d'in posturile lor si insarcineza pre minist. Plener cu constituirea definitiva a noului cabinetu. Baronulu Plener e insarcinatu cu conducerea presidiulu ministerialu si cu a ministeriulu pentru aপরarea tieriei.

Roma, 17. ian. Mai multi de 300 membri ai conciliulu au refusat subsciere a petitiunii in favorulu infalibilitatii papali, era altii cerura amēnarea cestiunii. Adversarii infalibilitatii decisera a presintā una contra-petitiune.

Parisu, 17. ian. S'a propusu in camera, ca cererea proenrorulu de statu pentru estradarea lui Rochefort se nu se implenesca. Ollivier a dechiaratu, ca impregiurarea acésta pote dá ansa pentru una cestiune de cabinetu.

Vien'a, 18. ian. Dinar. „Morgenpost“ spune in nr. seu de asta-di, ca ministriulu ung. Lónyay va fi numitu, in loculu repausatulu Becke, ministru comunu de fincie.

Vien'a, 18. ian. „Neue fr. Presse“ anuciā: Guvernulu romanu negociēza, pana acuma fara rezultatu, a supr'a detoriei flotante.

Bursa de Vien'a dē la 17. ian

5% metall.	60.—	Londra	123.17
Imprim. nat.	70.—	Argintu	120.25
Sorti d'in 1860	98.25	Galbenu	5.80 1/2
Act. de banca	733.	Napoleond'or	9.84 1/2
Act. inst. cred.	256.50		

Nr. 21

sied. III.

Concursu. *)

Amesuratu determinatiunei adunarii generali d'in 2 Septemvre 1869 st. n. Nr. 8 si in urmare decisulu directiunalu de datulu 6 Decemvre nou 1869 Nr. 21, pentru impartirea stipendiiloru preliminaru pre anulu scolaru 1869/70, prin acésta se escrie concursu si anume:

a) pentru unu stipendiu pre partea unui studinte la facultatea politecnica in suma de	300 fl.
b) pentru doue stipendii câte de	120 fl. 240 „
c) „ trei „ „	80 „ 240 „
d) „ doue „ „	60 „ 120 „
Sum'a	900 ^{fl.}

Tenerimea studiosa, doritoria de a fi provieduta cu aceste ajutorie stipendiarie inca in anulu curinte scolaru 1869/70, este avisata a subscrerne suplicele la subscreria directiune pana la finea lunei lui Ianuaru 1870 st. n. proviedute cu urmatoriele documinte:

- 1) cu testimoniu scolaru de frecuentare si despre progresulu invetiaturei d'in primulu periodu alu studioru invetate in anulu curinte, pre langa documentarea precisa si despre invetiarea limbei si literaturii romane;
- 2) cu adeverintia antiestiei comunale vidimata si d'in partea concernintelu oficiu parochialu, despre paupertatea materiale a suplicantelui;
- 3) cu adeverintia superioritatii scolastice: cumca suplicantele nu este proviedutu si d'in alte parti cu vre unu ajutoriu stipendiaru.

Suplicantiloru aspiratori la aceste stipendii ale asociatiunei, se face cunoscutu pentru orientare: ca numai acei-a se voru preferi carii voru areta calculi eminenti d'in studie, si absolut'a loru lipsa de ajutoriu materialu.

Tenerii provieduti degi cu stipendiele d'in anulu 1868/9 si incuviintiate mai tardiu, nu potu concurge si la aceste; era cei avisati de a se acomoda acestui concursu de asta-data voru fi considerati cu preferintia, — incātu voru corespunde recerintiloru mai susu espuse.

Directiunea asociatiunei nationale pentru cultura poporulu romanu.

Aradu, 10 ianuaru 1870.

Ioans Popoviciu Deseanu m. p.

directoriu secundariu.

Petru Petroviciu, m. p.

notariu directiunalu.

*) Tote celelalte onorabile Redactiuni ale diariiloru romane nationale sunt rogatu: ca se binevoiesca a reproduce acésta publicatiune si in colonele loru.

Directiunea Asoc.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.